

[Landbrugsministeren.]

else og sikring overfor indgreb i henhold til landbrugsloven vil tabe noget af sin værdi for ejeren, når der, som foreslået, ved en del af de hidtil undtagne pårørendes overtagelse af ejendommene bliver adgang for staten til at benytte forkøbsretten til fraskillelse af tillægsjord.

Et sådant spørgsmål må jeg besvare benægtende. Det er netop i landbrugslovens § 11 udtrykkeligt foreskrevet, at der til en ejendoms frigørelse for de særlige begrænsninger *fortrinsvis* skal afstås jord *til anvendelse som tillægsjord*. I samme grad, som denne forskrift er fulgt og ejeren derved har tilfredsstillet tillægsjordbehovet omkring sine jordbesiddelser, vil dette have reduceret udsigten til, at forkøbsretten kan bringes i anvendelse efter lovforslagets bestemmelser.

Der vil derfor ved lovforslagets gennemførelse tilvejebringes god harmoni mellem bestemmelserne i de to love.

For pålægning af forkøbsret efter statshusmandslovens § 8, stk. 2, til en ejendom med lavere grundbeløb end 56 000 kr., hvorfra der kan udstykkes tillægsjord til indeklemte brug, er der i den gældende lov fastsat den begrænsning, at forkøbsretten kun kan tinglyses på ejendommen, hvis der inden 1. oktober 1953 er rettet henvendelse til tremandsudvalget eller husmandsbrugskommissionen fra en husmand, der har behov for tillægsjord fra ejendommen.

Denne begrænsning foreslås slettet, og i forbindelse hermed foreslås det, at tremandsudvalgene kan ophæves ved bekendtgørelse, når disse udvalgs arbejde må anses for afsluttet.

Med hensyn til jordrentebrug, der delvis anvendes til anden og mere udbyttegivende udnyttelse end landbrugsdrift — f. eks. udvinding og salg af grus eller mergel eller udlejning af sommerhusgrunde — har det hidtil været statens jordlovsudvalgs og landbrugsministeriets praksis med støtte i forskellige bestemmelser i loven at gøre den pågældende udnyttelse betinget af, at ejeren indbetaler en særlig afgift til jordfonden som en andel i udbyttet.

Da det må anses for ønskeligt, at der i loven optages regler, der direkte regulerer dette forhold, foreslås en bestemmelse herom føjet til statshusmandslovens § 23. Ved

denne bestemmelse foreslås jordfondens part i merudbyttet fastlagt således, at den normalt udgør halvdelen af merudbyttet, dog således at der er adgang til at få afgiften nedsat eller eventuelt ophævet, hvis forholdene ændres væsentligt, f. eks. hvis grundværdien — og dermed den årlige jordrente — forhøjes væsentligt som følge af arealets særlige udnyttelse.

Efter den gældende lov har de unge landmænd, der får lån til oprettelse af nye statshusmandsbrug, adgang til een gang for alle at vælge, om statsmidlerne i ejendommen skal forrentes med fast rente eller skal forrentes efter den konjunkturbestemte renteform, hvorefter der i gode tider betales en forhøjet rente, mod at der til gengæld i dårlige tider for landbruget betales en væsentligt reduceret rente, således at denne renteform til en vis grad kan betegnes som en slags forsikring mod følgerne af dårlige landbrugskonjunkturer.

Det er altså et valg med betydelige konsekvenser på lang sigt, den unge nybygger stilles overfor.

Det har imidlertid vist sig, at i perioder, hvor forrentningsprocenten er lav, vælger det overvejende flertal af de nye husmænd den konjunkturbestemte renteform, medens et stort flertal vælger fast rente, når forrentningsprocenten er høj på det tidspunkt, da bruget oprettes. Der er herefter god grund til at antage, at det store flertals valg af renteformen mindre beror på en vurdering på længere sigt over brugets økonomi under vekslende konjunkturer end på en vurdering af brugets økonomi i den første tid, hvor driften skal etableres og udbygges til ejendommens fulde kapacitet.

Det må være i statens interesse som långiver, at brugen økonomi sikres i videst muligt omfang overfor eventuelle nedgangstider for landbruget. Dette vil også på længere sigt være i husmandens interesse, og det vil derfor også være rimeligt, at staten ved fremtidig långivning til oprettelse af nye statshusmandsbrug kræver konjunkturbestemt forrentning af de udlånte statsmidler.

På den anden side vil der være god grund til at imødekomme de betænkeligheder, som i så vidt omfang har været afgørende ved de nye husmænds valg af renteform under en højkonjunktur, som normalt ikke fuldtud